Statistiken över 1959 års taxeringar

Av byråchefen John Bredal-Bauer

Statistiska centralbyråns berättelse Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1959 väntas utkomma av trycket i juni 1960. En sammanfattning av de viktigaste resultaten lämnas härnedan.

I. Taxeringsutfallet 1959.

A. Fastighetstaxeringen.

I tab. 1 lämnas uppgifter om såväl 1958 som 1959 års värden på skattepliktiga fastigheter.

Under år 1959 ägde ingen allmän fastighetstaxering rum. Under sådana år brukar värdet av jordbruksfastighet ej nämnvärt förändras. Så var även fallet år 1959, såsom tabellen utvisar. Sålunda steg värdet av jordbruksfastighet med 31,4 milj. kr eller endast 0,14 %. Värdet av annan fastighet steg däremot med 4.010,9 milj. kr eller 6 %, vilket främst beror på nybyggnader. I tabellen angivna fastighetsvärden innefattar även fastigheter tillhöriga svenska aktiebolag. Dessa uppgår till 2.759,9 milj. kr för jordbruksfastighet samt till 19.778,7 milj. för annan fastighet.

B. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

En sammanfattning av 1959 års taxering till statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt samt kommunal inkomstskatt lämnas i tab. 2. I tabellen har åtskillnad gjorts mellan å ena sidan fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser ("fysiska personer m. fl") samt å andra sidan övriga skattskyldiga, bland vilka huvuddelen utgörs av de svenska aktiebolagen.

Vad först den statliga inkomsttaxeringen beträffar, har den sammanräknade nettoinkomsten, som utgör summan av inkomsterna från skilda förvärvskällor efter

---

SPP-försäkring har skattetaket hittills satts till beloppet av taket för den försäkrade pensionen, beräknat enligt KL :s regler ("bruttotaket") minus den på försäkringen belöpande andelen i SPP :s premiereserv. (Man förutsätter en utfästelse å den försäkrade pensionen, betraktar SPP-försäkringen som en återförsäkring och får på så sätt fram ett "skattetak för egen räkning" eller ett "nettoskattetak".) Är sålunda för en anställd utfäst en ålderspension å 20.000 kr, skattetakskoefficienten k och andelen i premiereserven hos SPP V, blir nettoskattetaket 20.000 k—V. Gäller det nu att taga hänsyn till ATP och är ATP-beloppet 5.000 kr blir enligt den gjorda förutsättningen beträffande sättet för anpassningen nettoskattetaket 15.000 k—V.

Den skisserade anpassningsmetoden är strängare än andra tänkbara metoder och borde utan vidare kunna godtagas av taxeringsmyndigheterna. Önskar något företag tillämpa en liberalare metod, torde det däremot nog bli nödvändigt att begära förhandsbesked.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:41

avdrag av underskott å förvärvskälla, stigit med 1.457,5 milj. kr eller inemot 4 % och uppgick till inalles 41.057,2 milj. kr. Uppgången beror främst på inkomst av tjänst, som ökat med 5 %. Av övriga förvärvskällor, utvisar även annan fastighet och kapital ökning; jordbruksfastighet och rörelse utvisar däremot nedgång.

Även avdragen har ökat. Sålunda har underskott å förvärvskälla stigit med 16 % och andra allmänna avdrag med 10 %.

Vad de olika kategorierna av skattskyldiga beträffar, kan nämnas, att för fysiska personer m. fl. den sammanräknade nettoinkomsten stigit med 1.637,5 milj. kr eller 4 % men för svenska aktiebolag sjunkit med 114,7 milj. kr eller med likaledes 4 %.

Som en följd av de stigande inkomsterna har även en uppgång i skatteunderlaget inträffat. Såsom av tab. 2 framgår ökades den taxerade inkomsten med 901,0 milj. kr och den beskattningsbara med 819,1 milj. kr eller med i båda fallen 3 %. Av tabellen framgår vidare, att den taxerade inkomsten överstiger den beskattningsbara med 9.959,0 milj. kr. Skillnaden utgöres till övervägande delen av ortsavdragen, vilka sålunda uppgår till betydande belopp. En mindre del av skillnaden, uppskattningsvis högst 1 % av densamma, beror på att den beskattningsbara inkomsten skall avrundas nedåt till jämnt 100-tal kr.

Den påförda statliga inkomstskatten uppgår till 4.866,9 milj. kr, vilket är 116,7 milj. mer än året förut. För fysiska personer m. fl. utgör uppgången 232,8 milj. kr, medan för svenska aktiebolag skatten sjunkit med 126,2 milj. kr.

Den till statlig förmögenhetsskatt beskattningsbara förmögenheten, som uppgår till 29.593,9 milj. kr, har sedan år 1958 stigit med 1.639,9 milj. kr. Ökningen beror till stor del på stigande aktiekurser.

Den uträknade förmögenhetsskatten uppgick år 1959 till 181,9 milj. kr. Övervägande delen av förmögenhetsskatten (178,9 milj. kr) belöper på fysiska personer. I genomsnitt motsvarar förmögenhetsskatten 6 promille av den beskattningsbara förmögenheten.

Taxering till investeringsavgift för år 1957 ägde rum år 1959 för investeringar under de båda första månaderna år 1958. Den påförda investeringsavgiften uppgick till 5,0 milj. kr.

Påförd utskiftningsskatt jämlikt förordningen om utskiftning av aktiebolags tillgångar uppgick till 2,8 milj. kr.

Vid den kommunala inkomsttaxeringen har den taxerade inkomsten stigit med 1.253,0 milj. kr eller 3 %, den beskattningsbara däremot sjunkit med 2.664,4 milj. kr eller 8 %. Nedgången i den beskattningsbara inkomsten beror på höjningen av de kommunala ortsavdragen, som nu utgår efter samma grunder som vid den statliga inkomsttaxeringen. I de taxerade och beskattningsbara beloppen ingår det s. k. garantibeloppet av fastighet, beräknat efter 2,5 % av resp. fastigheters värde. Genom de kommunala ortsavdragen samt avrundningarna av den beskattningsbara inkomsten bortgick från den taxerade inkomsten ett belopp av 9.976,7 milj. kr.

II. Fördelningen av inkomst och förmögenhet år 1958 (enl. 1959 års taxering).

A. Inkomstfördelningen.

Statistiken över 1958 års inkomster är liksom statistiken för de närmast föregående åren en urvalsundersökning och om-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:41

fattar personer födda den 5:e, 15:e och 25:e dagen i resp. månad eller cirka 10 % av inkomsttagarna. Endast i inkomstlägen över 30.000 kr medtages samtliga inkomsttagare i statistiken. Siffrorna för klasserna under 30.000 kr har samtliga uppräknats med 10. (Såsom av tab. 3 och 4 synes sluta också alla antal i samtliga inkomstklasser utom den högsta på noll.) Äkta makar, som samtaxerats, räknas i statistiken som två skilda inkomsttagare.

Materialet till inkomststatistiken är behäftat med vissa brister, framför allt i fråga om antalet inkomsttagare i klasserna över 30.000 kr, vilket torde vara för lågt.

Om inkomstfördelningen inom olika yrkesgrupper år 1958 lämnas uppgifter i tab. 3.

Av samtliga 4.044.366 inkomsttagare var 2.943.598 eller 73 % anställda. Företagarna och de icke yrkesverksamma utgjorde 12 % resp. 15 %. Av de särskilda yrkesgrupperna är de anställda inom industri och hantverk i övrigt den mest betydande gruppen med 26 % av samtliga inkomsttagare. Tillsammans med anställda inom byggnadsverksamhet uppgår de till inemot ⅓ av det totala antalet. Den näst största gruppen utgöres av anställda inom handel med 14 %. Anställda inom allmän förvaltningstjänst uppgår till 11 % samt företagare och anställda inom jordbruk med binäringar till resp. 7 och 6 %.

Såsom av tab. 3 framgår, kan betydande inbördes olikheter konstateras i fråga om fördelningen på inkomstklasser mellan de olika yrkesgrupperna. Några procenttal får exemplifiera detta. Sålunda hade 35 % av företagarna inom fria yrken, dit läkare, advokater m. m. hänförs, mer än 20.000 kr i årsinkomst. Det näst högsta procenttalet för denna inkomstklass uppgår endast till 18 och avser företagarna inom handel. Av företagarna inom byggnadsverksamhet, samfärdsel, handel och fria yrken hade mer än hälften en årsinkomst om 10.000 kr eller mer. Bland jordbrukets företagare kom däremot endast 26 % i inkomstklasserna över 10.000 kr.

Bland de anställda är grupperna byggnadsverksamhet och samfärdsel särskilt rikligt representerade i klasserna över 10.000 kr med resp. 61 och 59 % av inkomsttagarna i dessa klasser. De ogynnsammaste fördelningarna uppvisar de båda yrkesgrupper, inom vilka lönerna alltjämt i viss utsträckning består av naturaförmåner, nämligen jordbruk med binäringar samt husligt arbete. Inom den sistnämnda gruppen är inkomster över 10.000 sällsynta.

Sparsammast företrädda inom de lägsta inkomstklasserna är företagare inom samfärdsel och byggnadsverksamhet, av vilka endast omkring 2 resp. 4 % finns i klasserna under 3.000 kr.

De icke yrkesverksamma företer en ogynnsam inkomstfördelning med hög frekvens, 47 %, i de båda lägsta inkomstklasserna (under 3.000 kr). Inom denna grupp förekommer ett stort antal gifta kvinnor (jfr tab. 4).

De uppgifter om medelinkomsten per inkomsttagare, som återfinns i tab. 3, utvisar även, att de yrkesgrupper, som har en gynnsam inkomstfördelning, också har en hög medelinkomst. Detta är för övrigt något helt naturligt. Främst kommer även här gruppen företagare inom fria yrken med en medelinkomst om 20.151 kr. Därefter följer företagare inom handel (14.215 kr), samfärdsel (13.692 kr) och byggnadsverksamhet (13.589 kr), industri och hantverk i övrigt (11.622 kr) samt anställda inom byggnadsverksamhet (11.601

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:41

kr) och allmän förvaltningstjänst (11.539 kr). Den lägsta medelinkomsten förekommer i gruppen anställda inom husligt arbete (3.450 kr).

Jämfört med året förut har medelinkomsten år 1958 stigit med 327 kr. För enbart företagare utgör ökningen 242 kr, för anställda 430 samt för icke yrkesverksamma 177 kr.

Angående inkomstfördelningen alltefter inkomsttagarnas kön och civilstånd lämnas uppgifter i tab. 4.

Av tabellen framgår, att inkomstfördelningen för männen är gynnsammare än för kvinnorna, och detta helt oberoende av civilstånd. Särskilt framträdande är skillnaden mellan gifta män och gifta kvinnor. Av de sistnämnda kommer 62 % i klasserna under 5.000 kr, medan detta är förhållandet för endast 11 % av de förstnämnda. Därvid måste dock ihågkommas, att ett betydande antal gifta kvinnor taxerats på grund av samtaxering med maken, medan de däremot ej skulle taxerats, om de varit ogifta eller förut gifta.

Beträffande medelinkomstens variation kan man här liksom i fråga om yrkesgrupperna iakttaga samband mellan gynnsam inkomstfördelning och hög medelinkomst.

Uppgifter om medelinkomsten i skilda åldersklasser lämnas härnedan.

Åldersklasser	Medelinkomst, kr Män	Kvinnor	Samtliga
—19 år	4.748	4.063	4.449
20—24 „	7.831	5.873	6.970
25—29 „	11.155	6.586	9.475
30—34 „	12.707	6.220	10.539
35—39 „	13.610	6.052	11.116
40—49 „	13.807	5.991	11.198
50—66 „	12.087	5.987	9.969
67— „	7.236	4.359	5.869

Vad inkomstfördelningen inom olika åldersklasser beträffar, kan iakttagas en med åren fortlöpande inkomstförbättring, vilken för de äldre åldersklasserna, över 50 år, förbyts i en tillbakagång. För kvinnornas vidkommande är medelinkomsten högst redan vid åldersgruppen 25—29 år.

B. Förmögenhetsfördelningen.

Förmögenhetsstatistiken grundar sig på längderna över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt och omfattar således vid 1959 års taxering endast förmögenheter över 80.000 kr.

I tab. 5 lämnas uppgifter om förmögenhetsfördelningen inom olika yrkesgrupper. Förmögenhetsuppgifterna avser de skattepliktiga, ej de beskattningsbara förmögenheterna.

Såsom av tabellen framgår, uppgick hela antalet förmögenheter till 148.367. Föregående år var motsvarande antal 140.607. Antalet har således under år 1958 ökats med 7.760.

Av förmögenheterna ägdes, som tab. 5 utvisar, 74.341 (50 %) av företagare, 34.586 (23 %) av anställda samt 39.440 (27 %) av icke yrkesverksamma. De högsta förmögenhetsklasserna är glest besatta. Sålunda utgjorde de 1.755 miljonförmögenheterna, som fanns i landet, endast 1,2 % av samtliga förmögenheter över 80.000 kr, under det att 89 % understeg 300.000 kr samt 78 % understeg 200.000 kr.

I fråga om de särskilda yrkesgrupperna kan bl. a. observeras, att för företagare inom fria yrken, den yrkesgrupp som i inkomsthänseende stod i en gynnsam särklass, mer än 34 % av förmögenheterna översteg 200.000 kr samt mer än 17 % översteg 300.000 kr. Vidare kan iakttagas, att bland företagarna inom jordbruk fanns

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:41

288, bland anställda inom industri och hantverk i övrigt 230 och bland anställda inom handel 202 miljonärer. Bland de i inkomsthänseende relativt fåtaliga icke yrkesverksamma, i vilka bl. a. ett stort antal änkor är inräknade, fanns 639 miljonärer.

Värdet av samtliga skattepliktiga förmögenheter över 80.000 kr uppgick år 1958 till 28.741,4 milj. kr. I tab. 2 har den totala beskattningsbara förmögenheten för fysiska personer enligt 1959 års taxering uppgivits till 27.583,3 milj. kr. Skillnaden mellan dessa belopp har flera orsaker men beror främst på sådana reduktioner av skattepliktiga förmögenheter jämlikt 9 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt, som förekommer, när den skattskyldiges sammanräknade nettoinkomst understiger ett belopp motsvarande 3⅓ % av den skattepliktiga förmögenheten. Storleken av den förmögenhet, som sålunda genom reduktion undgått beskattning, kan uppskattas till cirka 1.150 milj. kr eller inemot 4 % av den sammanlagda skattepliktiga förmögenheten och minskningen i statens skatteintäkter till följd av förmögenhetsreduktionerna till 12,6 milj. kr.

Antal förmögenheter, som på grund av nyssnämnda bestämmelser blivit mer eller mindre reducerade vid taxeringen, uppgick till 8.235 eller 5½ %. Av dessa kom 2.293 att efter reduktionen understiga 80.000 kr och upphörde således att vara beskattningsbara. Av dem, som alltjämt kvarstod som beskattningsbara, hade 1.155 reducerats maximalt, d. v. s. till hälften av det skattepliktiga beloppet.

Tab. 1. Fastighetsvärden, milj. kr.

Jordbruksfastighet	År 1958	År 1959	Differens
Jordbruksvärde	12.609,5	12.619,5	+ 10,0
Skogsvärde	9.249,2	9.273,1	+ 23,9
Tomt- och industrivärde	163,2	160,7	— 2,5
Summa	22.021,9	22.053,3	+ 31,4

Annan fastighet	År 1958	År 1959	Differens
Markvärde	12.379,5	12.627,7	+ 248,2
Byggnadsvärde	55.228,1	58.991,0	+ 3.762,9
Parkvärde	3,8	3,6	— 0,2
Summa	67.611,4	71.622,3	+ 4.010,9

Tab. 2. Inkomst- och förmögenhetstaxeringen.

	Fysiska personer m. fl.	Övriga skattskyldiga	Samtliga skattskyldiga	Differens från år 1958 milj. kr.	i %
Taxering till statlig inkomstskatt					
Uppskattad inkomst:					
av jordbruksfastighet	1.882,1	151,0	2.033,1	— 125,0	— 5,8
„ annan fastighet	374,4	82,0	456,4	+ 10,8	+ 2,4
„ rörelse o. dyl.	2.895,4	2.611,8	5.507,2	— 54,8	— 1,0

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:41

	Fysiska personer m. fl.	Övriga skatt-skyldiga	Samtliga skatt-skyldiga	Differens från år 1958 milj. kr.	Differens från år 1958 i %
„ tjänst	32.607,9	—	32.607,9	+ 1.611,4	+ 5,2
„ kapital	749,7	80,9	830,6	+ 67,2	+ 8,8
Underskott å förvärvskälla	— 357,5	— 20,5	— 378,0	+ 52,1	+ 16,0
Sammanräknad nettoinkomst	38.152,0	2.905,2	41.057,2	+ 1.457,5	+ 3,7
Allmänna avdrag (utom underskott)	5.873,8	400,5	6.274,3	+ 555,2	+ 9,7
Taxerad inkomst	32.268,4	2.504,6	34.773,0	+ 901,0	+ 2,7
Beskattningsbar inkomst	22.309,4	2.504,6	24.814,0	+ 819,1	+ 3,4
Uträknad skatt	3.696,2	1.170,7	4.866,9	+ 116,7	+ 2,5
Taxering till statlig förmögenhetsskatt					
Beskattningsbar förmögenhet	27.583,3	2.010,6	29.593,9	+ 1.639,9	+ 5,9
Uträknad skatt	178,9	3,0	181,9	+ 11,0	+ 6,4
Taxering till kommunal inkomstskatt					
Taxerad inkomst	36.524,3	3.719,8	40.244,1	+ 1.253,0	+ 3,2
Beskattningsbar inkomst	26.547,6	3.719,8	30.267,4	— 2.664,4	— 8,1

Tab. 3. Antal inkomsttagare.

Yrkesgrupper	Inkomstklasser, kronor 2.000	2.000—3.000	3.000—5.000	5.000—7.000	7.000—10.000	10.000—20.000	20.000—	Summa	Medel-inkomst, kr.
Företagare									
Jordbruk m binär. ..	11.000	21.760	52.830	55.570	65.020	64.640	7.015	277.835	7.959
Byggn.-verksamhet .	310	680	1.810	2.570	5.140	9.750	3.366	23.626	13.589
Industri och hantverk i övrigt	3.100	3.580	7.420	8.210	12.610	21.780	6.879	63.579	11.622
Samfärdsel	180	400	1.530	2.480	4.910	11.530	3.698	24.728	13.692
Handel	3.390	3.600	8.760	9.840	15.830	34.210	16.910	92.540	14.215
Fria yrken	1.230	870	1.660	1.210	1.370	2.480	4.777	13.597	20.151
Övriga	1.020	830	610	280	230	190	109	3.269	4.737
Samtliga företagare .	20.230	31.720	74.620	80.160	105.110	144.580	42.754	499.174	10.447
Anställda									
Jodbruk m. binär. ..	28.690	33.190	55.560	40.290	53.900	36.170	1.729	249.529	6.117
Byggn.-verksamhet .	6.860	7.130	18.660	21.230	44.290	135.910	15.846	249.926	11.601
Industri och hantverk i övrigt	53.610	45.050	100.670	113.350	209.590	491.050	44.650	1.057.970	10.366
Samfärdsel	8.680	8.400	19.010	21.550	47.680	143.420	10.981	259.721	10.968
Handel	61.010	44.520	91.590	77.390	114.560	140.920	34.266	564.256	8.838
Allm. förvaltn.-tjänst	34.600	22.430	43.650	38.210	77.590	171.060	53.232	440.772	11.539
Fria yrken	3.980	2.790	4.640	4.210	6.070	8.070	2.856	32.616	9.583
Husligt arbete	16.310	21.750	24.340	8.190	3.240	1.110	88	75.028	3.450
Övriga	4.310	2.940	3.010	1.050	990	1.240	240	13.780	4.490
Samtliga anställda ..	218.050	188.200	361.130	325.470	557.910	1.128.950	163.888	2.943.598	9.834
Icke yrkesverksam. .	102.710	181.070	157.100	55.860	53.880	41.270	9.704	601.594	4.715
Samtl. inkomsttagare	340.990	400.990	592.850	461.490	716.900	1.314.800	216.346	4.044.366	9.148

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:41

Tab. 4. Antal inkomsttagare.

Kön, civilstånd	Inkomstklasser, kronor 2.000	2.000—3.000	3.000—5.000	5.000—7.000	7.000—10.000	10.000—20.000	20.000—	Summa	Medelinkomst, kr.
Ogifta män	34.040	79.150	139.870	107.680	145.930	190.910	10.927	708.507	7.647
„ kvinnor	36.430	87.100	126.720	88.620	120.300	75.190	6.077	540.437	6.350
Summa ogifta	70.470	166.250	266.590	196.300	266.230	266.100	17.004	1.248.944	7.086
Gifta män	26.780	48.010	108.970	124.120	280.700	903.990	179.608	1.672.178	13.030
„ kvinnor	229.260	97.360	111.250	85.250	104.860	72.390	7.857	708.227	4.905
Summa gifta	256.040	145.370	220.220	209.370	385.560	976.380	187.465	2.380.405	10.612
Förut gifta män	3.090	25.480	30.550	15.780	24.580	42.660	6.481	148.621	8.589
„ „ kvinnor	11.390	63.890	75.490	40.040	40.530	29.660	5.396	266.396	6.046
Summa förut gifta	14.480	89.370	106.040	55.820	65.110	72.320	11.877	415.017	6.956
Totalsumma	340.990	400.990	592.850	461.490	716.900	1.314.800	216.346	4.044.366	9.148
Därav män	63.910	152.640	279.390	247.580	451.210	1.137.560	197.016	2.529.306	11.261
„ kvinnor	277.080	248.350	313.460	213.910	265.690	177.240	19.330	1.515.060	5.621

Tab. 5. Antal förmögenheter.

Yrkesgrupper	Förmögenhetsklasser, kronor 80.000—100.000	100.000—150.000	150.000—200.000	200.000—300.000	300.000—500.000	500.000—1.000.000	1.000.000—	Summa
Företagare								
Jordbruk med binäringar ..	16.930	19.239	6.710	4.285	1.795	662	288	49.909
Byggnadsverksamhet	567	657	248	179	116	56	15	1.838
Industri o. hantverk i övrigt	1.329	1.856	804	574	334	156	60	5.113
Samfärdsel	567	633	203	118	56	23	12	1.612
Handel	3.419	4.800	2.195	1.766	918	399	126	13.623
Fria yrken	393	643	311	341	231	97	25	2.041
Övriga	52	68	29	31	12	11	2	205
Samtliga företagare	23.257	27.896	10.500	7.294	3.462	1.404	528	74.341
Anställda								
Jordbruk med binäringar ..	488	432	137	104	46	29	9	1.245
Byggnadsverksamhet	893	764	242	164	88	67	12	2.230
Industri o. hantverk i övrigt	2.520	2.773	1.239	1.199	853	521	230	9.335
Samfärdsel	662	651	211	199	101	61	29	1.914
Handel	2.401	3.031	1.497	1.505	1.028	536	202	10.200
Allmän förvaltningstjänst .	2.315	2.963	1.311	1.055	641	289	95	8.669
Fria yrken	149	245	90	85	69	33	9	680
Husligt arbete	98	77	16	11	4	—	—	206
Övriga	21	39	17	17	8	3	2	107
Samtliga anställda	9.547	10.975	4.760	4.339	2.838	1.539	588	34.586
Icke yrkesverksamma	10.178	12.951	5.797	4.973	3.263	1.639	639	39.440
Samtliga	42.982	51.822	21.057	16.606	9.563	4.582	1.755	148.367

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:20:41